

Ludmila
Ulițkaia

Adevăratul
meu nume

povestiri din biografie

Traducere din rusă și note de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS
fiction

Cuprins

adevăratul meu nume

Despre nume	9
Despre trup	58
Dinspre partea dragostei	74
Povestiri din biografie	94
<i>Geografia copilăriei</i>	94
<i>Peticul</i>	98
<i>Jocuri ale duhului casei</i>	110
<i>O călătorie cu Herodot</i>	115
<i>Cu ochii după ciori</i>	117
O femeie de care nu-și mai amintește nimeni	121
<i>Jenia Șafran</i>	121
<i>Liusea Kolodnaia</i>	122
<i>Svetlaeva</i>	123
<i>O artistă necunoscută</i>	125
Cei plecați	127
<i>Membrul miliției populare</i>	127
<i>Lenocika Avaliani</i>	130
<i>Klimocika</i>	132
<i>Și aici apare Serghei Barhin</i>	137
<i>Leolea Murina</i>	151
<i>Ira Uvarova</i>	153
	249

de poveste

<i>Motanul Gigant și îngerii</i>	160
<i>Un cadou de Crăciun</i>	168
<i>Deasupra răsuna o muzică</i>	169
<i>Îngerul lui Nefedov</i>	174
<i>Păpușile și îngerii Mariei Vasilievna</i>	184
<i>A treia faptă</i>	185
<i>O plimbare la cimitir</i>	187

de șase ori șapte

Șapte sfârșituri ale omului	193
Șapte nașteri	199
Șapte boli	206
Șapte perechi de gemeni	216
Șapte familii	224
Șapte sfârșituri ale lumii	234
<i>Epilog</i>	245

adevărutul meu nume

Despre nume

eu – cât din mine e liusea cât ulițkaia –
nu știu cine sunt...
în palmă voi ține o piatră albă cu numele
adevărat iar cel din pașaport va fi
scris pe piatra cenușie din cimitirul german
unde-s mama și bunica
deocamdată să fie un pseudonim oarecare
și pentru asta o nedeslușită rugă nocturnă
eu nu sunt liusea ulițkaia astea-s doar niște sunete străine
tăioase precum cioburile
mai ales nu-s ludmila
de unde și până unde ludmila știu că atunci
când m-am născut unchiul meu de șaisprezece ani vitea
îi făcea curte unei țărăncuțe ludmila
și a adus în casă acest nume întâmplător
și mi l-au lipit mie

și uite-așa nu-l știu pe cel adevărat
a licărit undeva „evghenia“ în patronimic și-apoi
în numele de familie al celui de-al doilea soț tatăl
copiilor mei
totul întâmplător ca mișcarea browniană...

încă înainte să mă cert cu biologia mea
iubită și încă înainte să cresc din inconștiența
larvară pluteam la-ntâmplare în oceanul
primordial al reproducerii – biată fetiță
cât de stângaci și nearmonios crește trupul
și sufletul nu-l ajunge din urmă – am petrecut jumătate
din viață

captivă în eterna și falsa idee
a înmulțirii obligatorii a prelungirii de sine...
și abia când anii stau să se termine încep să înțeleg
ce existență obscură promite

supra primordială în care mișună ovule
și spermatozoizi

și biologia cu care pe-atunci nu mă certasem încă
afirma insistent și fără drept de apel – e timpul,
e timpul, e timpul...

și deja un petic de mătase imprimată mostră
de la o expoziție italienească zace sub picioarele mele
și stau pe el alături de o ființă de sex bărbătesc
și preotul ne conduce în jurul
unei măsuțe devenite temporar analoghion și această
acțiune se numește cununie și mi s-a întâmplat
mie și nu altcuiva și deși acum pot să scot din comodă
peticul de mătase imprimată și să-l arăt atunci mi se părea
că să stai

pe un petic imprimat și să înconjori o măsuță
șubredă e o condiție indispensabilă pentru a naște copii
atunci eram încă ludmila

era cerută de natură o anume ființă
de sex bărbătesc pentru a continua iluzia
propriei existențe și după îndeplinirea

acestei însărcinări primite de la natură
s-au născut doi copii cu viteza de reacție
umorul abil gestul ușor afectat al buzelor când râd
ale tatălui lor și cu jumătate din trăsăturile mele ereditare
împărțite bizar și selectiv între ei:
celui mare iscusință și ambiție
celui mic simț artistic și capacitatea de a pluti
pe undeva în cazul lui în muzică

nu pentru totdeauna s-a întâmplat să fie acest om –
pentru doisprezece ani
apoi eu am plecat
din acest egipt cu sărbătoarea singurătății
și o oarecare imponderabilitate a eliberării
de la cifra zero pornește tot ce-i nou

apoi începe un model nou al vieții
desenat de alt om cu nume
puternic și neclintit
cu mișcarea fără cusur a unui inteligent
și relaxat egocentric
c-un ochi ce nu dă greș și echilibrul
natural al unui animal tânăr și sănătos
neatins de îndoieli în alcătuirea lui
deplină
pare că uneori numele nimerește ținta
și nu e nevoie să aștepți altul autentic

se poate bea puțin câte puțin în seri liniștite
când soțul andrei și-a terminat deja băutura și distracția
și-a terminat-o

iar eu la bătrânețe îl ajung din urmă într-o bună măsură
spre seară
și noaptea scriu cuvinte și el de partea cealaltă a peretelui
doarme de mult
pe podeaua curată pe o rogojină de bambus
perfect în felul lui în deplinătatea
sincerității și lipsei de griji
așa cum este și nicicum nu poate
și nu vrea să fie altfel decât ca el însuși și toate astea
în mișcarea creionului-mâinii-umărului-pietrei și hârtiei
pe care și eu am dat sens zilelor și nopților
până când tastatura a învins albeața înfricoșătoare
a hârtiei

are loc eliberarea de strădanie de pricepere
de intenție și atunci numai atunci apare acest
„acum-acum nu ieri și nu mâine“ și fetița
care plânge după pisica gri de care au despărțit-o
cu de-a sila și omul care se întoarce la vorkuta
ca în patrie dându-și seama pe drumul
lung că nu există nici o patrie ci numai
o fereastră de la care se vede primul copac și frânghia
pe care se usucă în vânt rufe vechi
fâlfâind din mâneci și craci de pantaloni și doarme trupul
în vagonul de marfă uitând încotro și de ce gonea
la ce visa pe când trenul se leagănă ritmic pe șine
și zboară nu se știe încotro
Amin

din noaptea asta îmi vine să scriu
doar așa

doar așa dar asta nu se poate învăța pentru asta
trebuie să te desparți...

mama nu mi-a îngăduit s-o numesc pe bunica altfel decât
lenocika – astfel voia să-i păstreze
tinerețea dar s-a păstrat doar fotografia cu noi
trei stând pe o canapeluță cu spătar rotund
bunica tânără mama și eu la cinci ani
bunica avea patruzeci și opt sau cam așa mult
mai tânără decât mine astăzi și din profil se vede lampa albă
cu picior de porțelan pictat cu flori mov-roz
în stil modern care acum
aruncă lumină pe perna mea

bunica lenocika masivă impunătoare
cu piept generos gât scurt și picioare zdravene
și păr buclat împletit în coadă și prins în coc la ceață
cum se purta pe-atunci și cu pălărie
când era bătrână eu însămi i-am tuns
aceste bucle încărunțite și mamei i le-am tuns
buclele sunt ușor de tuns stângăciile foarfecilor
nu se văd...
dinți minunați până la adânci bătrâneți și un răs care
dezvelea
un șir egal și „compact“ cum a închipuit
tolstoi pentru vronski
râdea frumos mai ales când venea
la ea sora ei sonia nesănătos de grasă și ea
cu dinți mari dar ea avea și unghii mari
roșu-închis la degetele groase...

trebuie să li se facă fetițelor cadouri sora bunicii
sonia mi-a dăruit o rochie tricotată zmeuriu-liliachie
o culoare nemaivăzută în acele vremuri
simple – o adusese după război
de pe litoralul rigăi mi-am amintit plutitorul
cuvânt litoral
în rochia asta îmbrățișez afectat
într-un atelier foto o altă sonia – străbunica
din partea tatei
în fotografie am vreo trei ani

ce păcat că acum aproape nu mai sunt fotografii
se fac cu telefonul pentru o clipă
nu rămân niciodată pe perete și în album
și în general nu mai sunt nicăieri nici un fel de urme
în afară de cloud dar acolo nu ne uităm

cea mai veche fotografie de familie
a stră-străbunicului meu isaak haimovici ghinzburg e
atârnată
pe perete în fotografia asta e bătrân poartă chipa
prin urmare chiar dacă l-au creștinat când
l-au luat la școala de cantoniști¹ spre bătrânețe
s-a întors în sânul iudaismului după douăzeci și cinci
de ani de serviciu militar
crucea sfântului gheorghe pe care a primit-o la luarea

1. Copiii militarilor cu grade mici din Imperiul Țarist, care erau ținuți în școli militare de pe lângă garnizoane („cantoane“) pentru a intra, la rândul lor, în armată, sau copii-recruți finlandezi, evrei, romi sau polonezi.

plevnei în 1878 am tot dus-o pe-afară
pe când eram elevă ca să mă laud și a dispărut
pentru totdeauna din casă...
fotografii din tinerețe cu isaak nu sunt și nici
nu pot să fie – atelierele foto încă nu se născuseră
cu vârsta la evrei lucrurile sunt mereu încurcate
nu știau niciodată cum să înregistreze un băiat cu doi ani
mai devreme sau cu trei ani mai târziu

sunt multe sofi în familie în afară de străbunica aceea –
și mama bunicului meu iakov care locuia
la leningrad în anii cincizeci
la fiica ei raia
ea nu mânca niciodată bomboane ci le aduna ca să
i le trimită în lagăr fiului ei iakov bunicul meu
nu știu dacă ajungeau la el aceste bomboane...
la sfârșitul vieții această străbunică sonia stătea
pe ostojenka la nepotul ei sanea revzin¹ unul
dintre primii lingviști ai țării...
se amestecă aceste linii familiale sunt doar frânturi

mai era o sonecika complicat înrudită
mătușa bunicii lena era mai tânără
decât nepoata
se întâmplă câteodată ca ficele să înceapă să nască
și mamele să nu fi terminat încă
nepoata și mătușa s-au măritat cu doi
frați și au trăit aproape toată viața ca o singură familie

1. Isaak Iosifovici Revzin (1923–1974), lingvist și semiotician rus.